

VENSTRE

Førsteutkast

Program

Østfold Venstre,
Fylkestingsvalget 2023

Til medlemmer, lokallag og sideorganisasjoner i Venstre, Østfold valgkrets.

Programkomitéen i Østfold legger med dette frem førsteutkastet til program for fylkestingsvalget i 2023. Komitéen har tatt med seg gode og viktige innspill fra medlemmer, lokallag, sideorganisasjoner og eksterne samfunnsaktører gjennom høringene som ble arrangert i våres.

Fristen for innspill i førsteutkastet er 15. oktober. Komitéen vil legge fram sitt endelige forslag til program 1. desember og programmet vedtas av årsmøtet i mars 2023.

Komiteens medlemmer:

- Frode Tennebø
- Aleksander Hausmann
- Bente Opstad, Venstrekvinnelaget
- Maren Hersleth Holsen

På vegne av programkomitéen

Maren Hersleth Holsen

Leder

Innholdsfortegnelse

Vi tar Østfold framover	3
Østfold i vekst	1
Mangfold og muligheter	2
Østfold i verden	2
Demokrati og medvirkning	3
Ta vare på naturen	3
Bærekraftig by- og stedsutvikling	4
Kutte klimagassutslipp og binde karbon	4
En ren og levende Oslofjord	6
Mer natur	7
Landbruk og jordvern	8
Friluftsliv og rekreasjon	8
God samferdsel binder Østfold sammen	9
Østfold som et nullutslippsfylke	11
Kollektivtrafikk	12
Sykkel og gange	13
Trafikksikkerhet	13
Utdanning for fremtiden	14
Videregående skole	14
Høyere utdanning	18
Livslang læring	19
Næringsliv og arbeidsliv for framtida	19
Forskning og innovasjon	20
Næringsutvikling	21
Østfold - porten til Europa	23
Arbeidsliv	24
Energi	25
Mangfoldig og fritt kulturliv	26
Idrett og frivillighet	28
Kulturhistorie og kulturmiljø	29
Helse og omsorg	30
Tannhelsetjenesten	30
Folkehelse	30

1 **Vi tar Østfold framover**

2 Det skal være bra å leve, bo og arbeide i hele Østfold. Venstre vil at Østfold skal
3 være et miljøvennlig, bærekraftig, moderne og innovativt fylke hvor mennesker
4 får like gode muligheter til å lykkes. Når Viken fylkeskommune splittes, er det
5 viktig for Venstre at de tre nye fylkene ivaretar og forsterker de styrkene og
6 mulighetene som ligger i å planlegge og løse oppgavene i samarbeid på tvers av
7 fylkene.

8
9 Venstre mener at Østfold må gå sammen med de andre nabofylkene og ta en
10 tydelig utviklingsrolle for at hovedstadsregionen skal lykkes i den internasjonale
11 konkurransen om nyskaping, innovasjon, arbeidstakere, utdanning og kapital. En
12 velfungerende hovedstadsregion er en viktig forutsetning for bærekraftig
13 utvikling av samfunnet, men det er også avgjørende at kapasiteten og
14 mulighetene i distriktene utnyttes i større grad i fremtiden. Venstre mener at
15 satsing på informasjonsteknologi er en av de viktigste forutsetningene for å
16 lykkes med dette.

17
18 Venstre vil ha et levende folkestyre med åpenhet og innsyn i beslutningene som
19 fattes og med flere oppgaver og mer beslutningsmyndighet til kommunene og
20 fylkeskommunene. Fylkeskommunen har i dag ansvar for alt fra videregående
21 skoler, veier og kollektivtrafikk, miljø, kulturminnevern, folkehelse og tannhelse.
22 Venstre er opptatt av at Østfold fylkeskommune skal levere gode tjenester på alle
23 områder, og at Østfold fylkeskommune skal være en god arbeidsgiver.

24
25 Venstre vil satse på skolen, ta vare på naturmangfoldet og skape nye, grønne
26 arbeidsplasser. Østfold skal ha høye ambisjoner på miljø, utdanning og omstilling
27 av Norge. Østfold skal gå foran i å bidra til innovasjon og utvikling av framtidens
28 utdanning og arbeidsplasser.

29 **Østfold i vekst**

30 Østfold og resten av Osloregionen er en region med stor befolkningsvekst.
31 Potensialet for vekst og utvikling er stort samtidig som utfordringene er mange.
32 Venstre vil at hensyn til klima og natur skal være førende for videre utvikling av
33 Østfold, og at Østfold fylkeskommune skal legge FNs bærekraftsmål til grunn for
34 sin virksomhet.

35 Ressursene på jordkloden vår er begrenset og dersom vi skal klare å skape en
36 fremtid for kommende generasjoner må vi ta både forurensnings-, klima- og
37 naturkrisen på alvor. Østfold har et godt utgangspunkt for å nå målsetningen om

38 lavutslippssamfunnet og å lykkes med å bli et nullutslippsfylke. Samtidig har
39 Østfold forskningsinstitusjoner, kunnskaps- og innovasjonsmiljøer og næringsliv
40 som er verdensledende innen bl.a. fornybar energi, bioøkonomi og sirkulær
41 økonomi. Gjennom kunnskap, omstilling av industrien og beskyttelse av naturen
42 vår, kan Østfold bli det fylket som tar ledelsen i innen bærekraftig vekst.

43 Mangfold og muligheter

44 Barn og ungdom er ikke bare viktig for framtida, men er viktige og verdifulle her
45 og nå. Venstre mener at å sikre gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge er
46 det viktigste vi kan prioritere for at mennesker skal kunne leve gode liv.

47 Utdanning og arbeid er samfunnets viktigste tiltak for å forebygge fattigdom og
48 sosiale skillelinjer i befolkningen. Skole og arbeidsliv er våre viktigste arenaer for
49 inkludering og integrering. Frivilligheten spiller også en avgjørende rolle for
50 integrering og inkludering. Derfor vil Venstre satse på ungdommen. Venstre vil
51 styrke frivillig sektor og prioritere forebyggende arbeid innen psykisk helse og
52 universell utforming av utdanningssystem og infrastruktur.

53
54 Venstre vil sikre at det er flere veier inn til og gjennom videregående opplæring
55 og fagskolen. Venstre vil at det skal være valgmuligheter, og muligheter for å
56 prøve på nytt, slik at flest mulig kan gjennomføre utdanning og komme i arbeid,
57 så langt den enkelte har mulighet til. Venstre mener vi trenger et
58 utdanningssystem der det er enkelt å videreutdanne seg eller omskolere seg til
59 nye jobber og nye muligheter mange ganger i løpet av livet. Venstre vil at Østfold
60 skal være et foregangsfylke i forebyggende folkehelsearbeid, i tett samarbeid
61 med kommunene.

62 Østfold i verden

63 Østfold fylkeskommune skal legge FNs bærekraftsmål til grunn for sin
64 virksomhet. Venstre mener bærekraftsmålene gir et godt grunnlag for mindre
65 ulikhet, sikre god helse, utdanning, likestilling, rent vann, ren energi, anstendig
66 arbeid, økonomisk vekst, innovasjon, infrastruktur, bærekraftige byer, ansvarlig
67 forbruk, ansvarlig produksjon, bremsing av klimaendringene og ta vare på
68 naturen.

69
70 Østfold er Norges port til Europa og verden, med toglinjer og veier mot Sverige,
71 og kort vei til Gardermoen. Det gir oss et særskilt ansvar og store muligheter. For
72 å lykkes med høye ambisjoner innen klima og miljø, utdanning, innovasjon og
73 kultur trengs internasjonalt samarbeid. Venstre er imot at det skal bygges en
74 tredje rullebane på Gardermoen, men dersom det blir aktuelt så vil Venstre at
75 Rygge flyplass skal vurderes i stedet.

76
77 De store utfordringene må løses gjennom internasjonalt samarbeid. Venstre vil at
78 Østfold skal ha et vidt internasjonalt samarbeid, slik at både offentlig og privat
79 sektor kan nyte godt av kompetanse og erfaringer fra andre land, og i økt grad
80 nyttiggjøre seg finansieringsordninger gjennom EU.

81 Demokrati og medvirkning

82 Regionreformen som gav oss Viken fylkeskommune var en demokratireform der
83 oppgaver og ansvar skulle flyttes fra staten til de nye fylkene og dermed nærmere
84 innbyggerne. Nå som det skapes tre nye og mindre fylker er Venstre opptatt av at
85 ikke oppgavene flyttes motsatt vei. Selv om Østfold er et relativt lite fylke er det
86 viktig å ivareta alle regionene. Venstre er bevisst på at både Indre Østfold og
87 Mosse-regionen risikerer å miste innflytelse og påvirkning på viktige
88 transportakser mot Ås, Nordre Follo og Oslo.

89
90 Venstre er bekymret for at interessen og påvirkningsmulighetene i Østfold skal
91 svekke engasjementet. Venstre ønsker å utvikle og teste ut nye arenaer og former
92 for involvering av innbyggerne i Østfold, i tett samarbeid med kommunene for å
93 sikre god lokal forankring og reell medvirkning fra innbyggerne.

94 **Ta vare på naturen**

95 Menneskeskapte klimaendringer og tap av natur og arts mangfold er vår tids
96 største utfordringer som krever en radikal omstilling av samfunnet og justering av
97 vår adferd. Klima- og naturkrisen henger sammen og påvirker hverandre. Derfor
98 mener Venstre at løsningene også må ses i sammenheng: Å kutte
99 klimagassutslipp, bevare naturmangfold og miljø, og forvalte jordens ressurser
100 på en bærekraftig måte er nødvendig for å sikre jorda for generasjonene som
101 kommer etter oss. Men dette innebærer også nye muligheter for god livskvalitet
102 og verdiskaping.

103
104 Det skal være enkelt for innbyggerne å gjøre miljøvennlige valg i hverdagen når
105 det gjelder transport, avfallshåndtering, energi, investeringer og forbruk. Østfold
106 skal støtte gode løsninger for bærekraftig og fornybar energiforsyning og støtte
107 opp under forskning, utvikling og lokal tilpasning.

108
109 Østfold har mye viktig natur, god matjord og tett befolkning. Sterk
110 befolkningsvekst og utbygging av boliger, fritidsboliger, næringsområder,
111 idrettsanlegg, veier og jernbane legger stort press på naturverdiene. Når presset
112 øker må vi verne viktige biotoper, matjord, strandsonen og kulturarven for

113 framtidige generasjoner. Derfor må vi sørge for å kartlegge natur- og
114 kulturverdier. Samordnet regional areal- og transportplanlegging kan redusere
115 reisebehov, stimulere til et godt kollektivtransportsystem og legge grunnlaget
116 for langsiktige og gode avveininger mellom vekst og vern. Østfold Venstre vil
117 utvikle hovedstadsregionens bo- og arbeidsmarked i samarbeid med Akershus
118 og resten av Osloregionen.

119

120 **Venstre vil:**

121

- 122 ● ikke omdisponere dyrket og dyrkbar mark til boliger, fritidsboliger,
123 næringsbygg og idrettsanlegg, og kun tillate slik omdisponering til kritisk
124 infrastruktur som veg og bane der det ikke finnes andre gjennomførbare
125 alternativer
- 126 ● sikre regionale løsninger for masseforvaltning i hele Østfold, i tett
127 samarbeid med resten av Osloregionen.
- 128 ● styrke arbeidet med samfunnsikkerhet og klimatilpasning, blant annet
129 gjennom god samfunnsplanlegging og å redusere vedlikeholdsetterslep
- 130 ● tilpasse landbruk, bygg og infrastruktur til et endret klima og mer
131 ekstremvær

132 **Bærekraftig by- og stedsutvikling**

133 Venstre vil gi mennesker frihet til selv å velge egne liv, bosted og livsstil. Venstre
134 vil bidra til å utvikle bærekraftige lokalsamfunn og byer i hele Østfold. Vi skal
135 arbeide for tett utbygging i utvalgte knutepunkter, særlig i de 6 byene. En tydelig
136 by- og tettstedsstruktur er med på å ivareta de natur-, skog- og
137 matjordressursene vi har. Sammen med kommunene skal Østfold sørge for gode
138 bomiljøer med tilstrekkelig lys, luft, blå og grønne kvaliteter og lite støy. Bevaring
139 av kulturmiljøer er viktig for å sikre mangfold, historisk tilknytning og identitet.
140 Sentrumsområder med gode møteplasser skal planlegges på gående og
141 syklendes premisser.

142 **Kutte klimagassutslipp og binde karbon**

143 Norge har i Parisavtalen forpliktet seg til å gjøre store kutt i klimagassutslipp i
144 årene som kommer. Venstre ønsker at Østfold skal videreføre Vikens klimamål i
145 regional planstrategi om å kutte klimagassutslipp med 80 % innen 2030, og bli et
146 lavutslippssamfunn innen 2050. Det betyr at det må gjøres store kutt på kort tid.
147 Venstre mener derfor at Østfold fylkeskommune må videreføre arbeidet med
148 klimabudsjett.

149

150 Det største potensialet for å kutte utslipp er i transportsektoren. Venstre vil at
151 Østfold fylkeskommune skal stille klima- og miljøkrav ved alle infrastruktur- og
152 byggeprosjekter og ved innkjøp av varer og tjenester. Venstre mener at Østfold
153 skal lage en plan for hvordan Østfold kan bidra til å binde CO₂ i jord, myr,
154 plantevekster til mat og fôr, skog og ferdige trematerialer.

155
156

157 **Venstre vil:**

158

159 ● At Osloregionen og Østfold skal ha utslippsfri transportsektor innen 2030.

160 ● Øke produksjonen av biogass fra lokale avfallsressurser i Østfold og
161 stimulere til at denne tas i bruk i bl.a transportsektoren i regionen.

162 ● Installere solenergi på fylkeskommunens bygningsmasse og stimulere til
163 økt produksjon av solenergi på offentlige bygg i samarbeid med
164 kommunene.

165 ● Stimulere landbruksnæringa til økt bruk av solenergi og
166 biogassproduksjon.

167 ● Sikre offentlig eierskap og god forvaltning av energiselskapene og bidra til
168 at energiselskapene er utviklingsaktører innen fornybar og bærekraftig
169 energi.

170 ● At alle fylkeskommunale virksomheter skal miljøsertifiseres, og alle
171 eiendomsprosjekter i fylkeskommunal regi skal ha passiv- eller plusshus-
172 standard eller tilsvarende og fortrinnsvis bygges i tre.

173 ● Bidra til at økt bruk av tre og biobasert drivstoff også gir nye muligheter for
174 å utvikle regionens næringsliv.

175 ● Utvikle Østfold som foregangsfylke for klima- og miljøvennlige bygninger
176 og utslippsfrie byggeplasser og anleggsplasser.

177 ● Lage en plan for å binde karbon i Østfold.

178 ● Fremme bygging med miljøvennlige materialer, eksempelvis tre, i alle nye
179 bygg.

180 ● At fylkeskommunale kantiner skal redusere sine klimaavtrykk og gå over til
181 fisk, kjøtt med lavt klimaavtrykk og mer vegetabilsk mat.

182 ● At Østfold skal ha ambisiøse regionale klima- og energiplaner,
183 klimaregnskap og klimabudsjett og samarbeide tett med kommunene om
184 klimatiltak.

185 ● At Østfold fylkeskommune skal bygge nettverk med regionens næringsliv
186 og offentlige virksomheter som ønsker å fremme grønn verdiskaping og
187 redusere sine klimagassutslipp.

188 ● Utarbeide årlig bærekraftrapport for Østfold som rapporterer på FNs
189 bærekraftsmål.

190 En ren og levende Oslofjord

191 I løpet av de siste 30 årene har Oslofjorden endret seg dramatisk. Fra å være en
192 fjord full av fisk og sjøfugl, har bestandene av nøkkelarter som torsk og hummer
193 gått ned med over 90 %. Heldigvis er det ikke for sent å snu utviklingen, men det
194 krever en storstilt og koordinert redningsaksjon. Venstre vil at Østfold skal,
195 sammen med de andre fylkene og kommune rundt Oslofjorden, gå foran i
196 arbeidet med å ta vare på fjorden vår, slik at også fremtidige generasjoner får
197 oppleve en levende og frisk fjord.

198 I tillegg til avløp er avrenning fra landbruket er en betydelig del av utfordringen til
199 Oslofjorden.

200

201 Venstre vil:

- 202 ● Øke rensegraden på avløpsvann og kloakk i hele Østfold.
- 203 ● Arbeide for fosfor- og nitrogengjenvinning langs hele fjorden.
- 204 ● Stille strengere krav til gjødselmengde i landbruket.
- 205 ● Kutte tilførselen av plast og annen forsøpling til Oslofjorden, blant annet
206 ved mindre bruk av plast og engangsartikler.
- 207 ● Arbeide for større vernesoner i Oslofjorden der all fangst og fiske er
208 forbudt frem til et sunt liv i fjorden er gjenopprettet.
- 209 ● Jobbe for et forbud mot bunntråling i Oslofjorden for å redusere den totale
210 belastningen på det marine økosystemet.
- 211 ● Gjennomføre piloter for å styrke livet på havbunnen, med bygging av rev
212 og ålegrasenger i indre Oslofjord.
- 213 ● Innføre forbud mot tømning av septik fra fritidsbåter i sjøen senest i 2023
214 og bidra til å anlegge flere mottaksanlegg for septik fra fritidsbåter.
- 215 ● at det stilles krav til småbåthavnene om å kutte all tilførsel av forurensing
216 og plast til fjorden.
- 217 ● Etablere et eget Oslofjord-prosjekt, som skal koordinere
218 fylkeskommunens innsats for Oslofjorden og samarbeid med andre
219 Oslofjord-fylker og kommuner.
- 220 ● Gi folk bedre tilgang til strandsonen, fjorden og øyene som friområder og
221 gi hjelp til kommunene i ulovlighetsoppfølging i strandsonen
- 222 ● Bidra til offentlig sikring av nøkkeleiendommer i strandsonen som kommer
223 for salg
- 224 ● styrke arbeidet med vannforvaltning, sikre naturmangfold, god
225 miljøtilstand og rent vann i vassdrag og fjorder
- 226 ● lage felles regional plan for forvaltning av Oslofjorden for fylkene rundt
227 fjorden

- 228 ● At kommunen må registrere og ta vare på kantsoner, elver, bekker og
229 våtmarksområder og følge opp avrenning fra landbruk og andre inngrep.
230 ● At kommunen må sikre at eksisterende krav i regelverket for utslipp av
231 kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse følges opp
232 slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest
233 innen 2033.
234 ● hjelpe kommuner til å følge nasjonale forventninger om helhetlig
235 planlegging av land- og sjøareal, blant annet for å sikre friluftsliv langs
236 sjøen.
237 ● Sikre en streng praktisering av plan- og bygningslovens forbud mot
238 bygging i strandsonen.
239 ● Sikre viktige naturforekomster i sjø i kommunal arealplanlegging.
240 ● Etablere et sammenhengende og forbedret kyststinnett.

241 Mer natur

242 Venstre vil gi naturen og viktige naturtyper som gammel skog og myrer et bedre
243 vern. Vi vil at flere områder skal få et varig vern, og vi vil ha en aktiv forvaltning av
244 de resterende naturressursene i et bærekraftig og langsiktig perspektiv.
245 Kunnskap om naturens muligheter og begrensninger blir stadig viktigere for våre
246 beslutninger på alle nivåer. Venstre vil at alle folkevalgte, næringsliv og
247 innbyggere skal ha lett tilgang til miljø- og ressursdata, slik at det blir enklere å
248 fatte gode beslutninger.

249 Venstre vil arbeide for at det offentlige i langt større grad enn i dag skal bidra
250 med egne arealer i varig vernede områder og parker og inngå langsiktige avtaler
251 med private grunneiere om vern.

252 Venstre mener at så langt det er mulig må utbygging skje uten at natur og matjord
253 bygges ned. Dersom natur eller matjord blir bygd ned for eksempel ved
254 utbygging av jernbane eller vei, mener vi dette arealet må erstattes med
255 tilsvarende. Mer restaurering av natur er viktig for å lykkes med reell
256 arealnøytralitet.

257 Venstre vil:

- 258 ● Ta vare på det biologiske mangfoldet ved grundigere kartlegging og
259 gjennom aktiv bruk og vern.
260 ● Sikre biodiversitet og robuste økosystemer, og kjempe mot fremmede
261 arter.

- 262 • Prioritere midler til restaurering, vern og skjøtsel av verdifull lokal skog,
263 markaområder, våtmarksområder, fjell- og fjordlandskap som natur- og
264 friluftsområder.
- 265 • Opprette flere nasjonalparker, landskapsvernområder og
266 naturreservater. Etablere nasjonalpark i Østmarka.
- 267 • jobbe for økt vern av myr, restaurering av ødelagte myrer, forbud mot
268 nydyrking av myr og for utfasing av bruk av torv
- 269 • arbeide for å redusere lysforurensning
- 270 • lage en handlingsplan mot villsvin og andre fremmede arter som utgjør
271 en trussel mot natur og landbruk.
- 272 • Lage miljø- og ressursregnskap som styringsdokument for Østfold
273 fylkeskommune.
- 274 • Løfte for kulturarven og verdifulle kulturminner og kulturlandskap.

275 Landbruk og jordvern

276 Venstre vil satse på et moderne landbruk som er verdensledende innenfor klima,
277 miljø og dyrevelferd. Vårt mål er at klimagassutslippene fra jordbruket skal
278 halveres innen 2030, og det skal vi gjøre i godt samarbeid med bøndene våre.
279 Bonden blir en viktig medspiller for å nå utslippsmålene. Og Østfold har et godt
280 utgangspunkt for å gå foran.

281
282 I årene framover vil utviklingen av framtidsrettet landbruksteknologi åpne stadig
283 nye muligheter som kan bidra til betydelige gevinster for både bonden, norske
284 forbrukere, miljøet, dyrevelferden og norsk matvaresikkerhet. Venstre vil at
285 Østfold fylkeskommune skal tilrettelegge for at det skal bli enda enklere og mer
286 lønnsomt for bonden å ta i bruk smart og autonom landbruksteknologi. Vi vil
287 vurdere ytterligere insentiver for økt bruk av framtidsrettet teknologi i det
288 norske landbruket.

289
290 Vi vil ha et landbruk som spiller på lag med naturen. Jordvern handler om å ta vare
291 på dyrket og dyrkbar jord. Vi vil ikke omdisponere dyrket og dyrkbare arealer til
292 bolig, næring og fritidsboliger. Det kan gjøres unntak for å løse viktige
293 utfordringer for fellesskapet. Å ta vare på de eksisterende jordbruksarealene er
294 viktig for å opprettholde matproduksjon.

295

296 Friluftsliv og rekreasjon

297 Venstre ser verdien av at folk kan ha nær kontakt med natur og komme seg ut i det
298 fri for både rekreasjon og for naturens egenverdi. Derfor må vi sikre natur- og
299 friluftsområder – også i bynære områder. Dette er viktig forebyggende

300 helsearbeid. Vi ser imidlertid at bygging av fritidsboliger og tilhørende
301 infrastruktur stadig oftere kommer i konflikt med verneinteresser. Det trengs en
302 mer koordinert utvikling av hytteutbyggingen. Venstre ønsker å stimulere
303 hyttedelingsordningene, tettere fritidsbebyggelse og kollektivtilbud som også
304 dekker hytteområder. Venstre vil bevare unike høyfjellsområder og strandsonen
305 og kysten vår for allmennheten. Venstre mener derfor at det trengs en mer
306 koordinert utvikling av hytteutbyggingen. Østfold Venstre er tilhengere av
307 klimavennlige energiløsninger og vil kartlegge potensialet for småkraft og
308 vindkraft. Slik utbygging skal følge de samme regler og ta de samme hensyn til
309 natur og miljø som andre naturinngrep.

310

311 **Venstre vil:**

312

- 313 ● lage en regional plan for reiseliv og fritidsbebyggelse
- 314 ● stimulere til økt friluftslivsaktivitet gjennom støtte til
315 friluftslivsorganisasjoner
- 316 ● jobbe for etablering av en “markagrense” som en langsiktig
317 utbyggingsgrense mot særlig viktige friluftslivsområder, som eksempelvis
318 Fjella i Indre Østfold/Rakkestad.
- 319 ● bidra til etablering av aktivitetsråd i kommunene for å fremme friluftsliv og
320 lavterskel aktivitetstilbud
- 321 ● videreutvikle sti- og løypenettet og sikre at friluftslivet får en bredere plass
322 ved kommunal og regional planlegging
- 323 ● inkludere opplæring i friluftsliv som en del av samfunnsfagsopplæringen i
324 introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere
- 325 ● arbeide for at større, sammenhengende naturområder ivaretas for friluftsliv
326 gjennom regional planlegging

327

328

329

330 **God samferdsel binder Østfold sammen**

331 Trivselen i hverdagen utformes i stor grad av hvordan vi bor og lever, hvor vi
332 jobber og hvordan vi forflytter oss mellom disse. Det er derfor viktig at politikken
333 som styrer dette legger til rette for at folk skal kunne bo der de ønsker.
334 Boområder og infrastruktur må derfor planlegges rundt dette.

335 Vi anser bilen som et gode som brukes når vi må, mens andre løsninger bør
336 brukes når vi kan. En god samferdselspolitikk handler om å bruke minst mulig
337 energi og skape minst mulig utslipp når vi forflytter oss. Bo- og leveområder skal
338 legges opp til at det er mulig å gå og sykle til mest mulig av de daglige
339 aktivitetene. På grunn av dette trenger vi gode overganger mellom de ulike
340 transportformene.

341 Det må være et kollektivtilbud som er attraktivt nok til at den utkonkurrerer bilen.
342 Dette må derfor gjelde for de fleste områder og ikke kun fra knutepunkt til
343 knutepunkt. Vi ser det som svært viktig at man har god tilrettelegging for
344 transport til kollektivknutepunktene. Dette inkluderer busstilbud, sykkelparkering
345 og pendlerparkering.

346 Med Follobanen er tiden det tar å pendle til og fra Oslo kuttet betraktelig. Det er
347 en stadig økning i antallet som bosetter seg i Østfold og pendler til jobb i
348 Osloregionen. Dette har ført til et økt press, på både etablerte pendlerparkeringer
349 og på veinettet inn til Oslo. Vi mener at det er viktig at man prioriterer god
350 byutvikling i tilknytning til kollektivknutepunktene, tilrettelegger for gående og
351 syklende og kollektivtrafikk i byer og tettsteder.

352
353

354 **Venstre vil:**

- 355
- 356 ● at alle nye bygge- og utviklingsprosjekt skal inneholde løsninger for sykkel-
357 og kollektiv.
 - 358 ● at all transport i Østfold skal bli utslippsfri så raskt som mulig.
359 Elektrifisering av busser (el, biogass)
 - 360 ● bygge fyllestasjoner for biogass og hydrogen
 - 361 ● etablere gjennomgående sykkelruter for å kunne erstatte arbeidsreise (fra
362 bil til sykkel)
 - 363 ● at sykkelruter skal grunnlag for mer sømløse overganger mellom sykkel-
364 kollektiv
 - 365 ● sørge for trygg sykkelparkering og god skilting for økt framkommelighet
 - 366 ● legge til rette for deling av mobilitetsløsninger på sparkesykkel, sykkel, bil
367 og båt (og andre)

- 368 • trygge gang-og sykkelveier for myke trafikanter i nærrområder.
- 369 • se på ulike kvaliteter på sykkelvegnettet for optimalisering av pengebruk..
- 370 • utvikle regionen med jernbanen som ryggrad i kollektivsystemet
- 371 • at Østfold skal overta bestilleransvaret for lokaltogtrafikken på Østlandet
- 372 slik at tog, bane, buss, båt og veier med god bussframkommelighet kan
- 373 planlegges samlet slik at de utfyller hverandre
- 374 • tilby leie av el-sykler som et mikromobilitetstilbud fra Østfold
- 375 Kollektivtrafikk, for å forenkle fremkommelighet til kollektivknutepunkt

376 Østfold som et nullutslippsfylke

377 Vi mener at det er viktig at Østfold Fylkeskommune går foran som et godt
378 eksempel som bestiller, for å bli et nullutslipps fylke. For å sørge for at vi kutter
379 lokale utslipp i transportsektoren må vi både sikre at den overordnede
380 planleggingen i fylket og i kommuner legger til rette for at vi bor og arbeider slik
381 at man kan gå, sykle og reise kollektivt til daglige gjøremål. Alle kjøretøy må bli
382 utslippsfrie. Utslippsfri kollektivtrafikk, utbygging av hurtigladere, fyllestasjoner
383 for hydrogen og biogass må realiseres. God tilrettelegging for at privatpersoner
384 og næringsliv skal velge nullutslippskjøretøy er en viktig del av Østfolds bidrag til
385 å kutte klimagassutslipp i Norge.

386

387

388 Venstre vil:

389

- 390 • at alle Østfold fylkeskommunes kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy
- 391 • at det skal stilles utslipps- og miljøkrav ved tildeling av drosjeløyver
- 392 • prioritere utbygging av energistasjoner med fyllestasjoner for biogass og
- 393 hydrogen og ladeinfrastruktur for elbiler i hele Østfold
- 394 • at all kollektivtransport i Østfold skal være utslippsfri innen 2028
- 395 • at det ikke skal bygges flere nye rullebaner for flytrafikk men at Rygge
- 396 flyplass kan gjenåpnes ved behov.
- 397 • redusere biltrafikken med 10 % innen 2030, og kun tillate salg av
- 398 nullutslippsbiler fra 2025
- 399 • at Østfold skal være en pådriver og samarbeidspartner for å kutte
- 400 utslippene fra flytrafikken
- 401 • at Østfold fylkeskommune som bestiller stiller utslippskrav til
- 402 anleggsbransjen
- 403 • at Østfold fylkeskommune krever nullutslippsløsninger ved innkjøp
- 404 • at hele transportsystemet må bidra til nullutslippsløsning.

405 Kollektivtrafikk

406 Kollektivtrafikk er en fellesskapsløsning og tilbud på tog, bane, buss og båt er et
407 felles gode. Venstre er opptatt av å utvikle Østfold med jernbanen som ryggrad i
408 transportsystemet. Det øvrige kollektivtilbudet må utvikles sammen med
409 togtilbudet i regionen slik at buss, bane, båt og tog fungerer godt sammen. Skal
410 vi lykkes med det er det også svært viktig å utvikle gode kollektivknutepunkter
411 der det er enkelt å bytte reisemiddel. Vi må sikre god fremkommelighet i trafikken
412 for bussene inn til kollektivknutepunktene. Dersom kollektivtrafikken skal være
413 konkurransedyktig, må den være lett tilgjengelig, gå ofte, være effektiv og ha lav
414 pris.

415
416 Det skjer en rask utvikling og innovasjon i kollektivtrafikken som gir oss nye
417 elektroniske reiseplanleggere, utslippsfri kollektivtrafikk, bestillertjenester og
418 snart også selvkjørende busser. Venstre mener Østfold må være en pådriver for
419 innovasjon og utvikling i kollektivtrafikken, slik at de reisende kan få stadig mer
420 sømløse og smarte kollektivreiser.

421
422 Venstre vil at kollektivtrafikken skal binde Østfold sammen. Og at
423 kollektivtrafikken binder oss sammen andre regioner. Da må vi tenke nytt. Det er
424 viktig at vi har et kollektivtilbud som er rettet innover mot Oslo. Men det er også
425 behov for tverrgående tilbud som kobler byer og tettsteder i Østfold og Akershus
426 sammen på tvers av jernbanetraseene. Venstre mener det er viktig at Østfold
427 kollektivtrafikk fortsetter et tett samarbeid med Ruter og viderefører
428 målsetningen om sømløse reiser i Osloregionen. Bl.a. bør Østfold i større grad
429 satse på fjorden som transportåre, med utslippsfrie båter. Det kan bidra til å løse
430 de store trafikkproblemene og vil være en avlastning for Oslo og Akershus, med
431 mindre trafikk, bedre luft og bedre fremkommelighet. Et godt utviklet
432 kollektivtilbud på fjorden vil også åpne for nye arbeidsmarkeder. Venstre er
433 opptatt av å holde prisene på kollektivtrafikk nede, og vil særlig prioritere lave
434 priser til barn og unge.

435
436 Digitalisering endrer måten vi reiser på. Det muliggjør på en annen måte enn i dag
437 at kombinerte reiser med ulike reisemidler som gange, sykkel, bil/drosje og
438 kollektivtrafikk både kan planlegges og prises samlet, som mobilitetstjenester
439 (mobility as a service, MAAS). Venstre vil at mobilitetstjenester må prises slik at
440 det lønner seg å reise kollektivt, både for enkeltpersoner og for familier.

441
442

443 **Venstre vil:**

- 444
- 445 ● Utvikle moderne busstilbud basert på folks reisebehov.
 - 446 ● Prioritere bussens framkommelighet på alle innfartsveier til byer og
 - 447 tettsteder i Østfold.
 - 448 ● Tilby nye og mer fleksible billettyper, som sørger for at passasjerene alltid
 - 449 er sikret den billigste billettypen.
 - 450 ● Gratis ungdomskort for alle vgs-elever.
 - 451 ● Sikre at spleiselaget for store kollektivinvesteringer utvides både ved at
 - 452 staten bidrar mer, og ved at grunneiere/eiere av eiendom som får stor
 - 453 verdiøkning av sin eiendom som følge av utbyggingen bidrar mer enn i dag
 - 454 til finansiering av store kollektivutbygginger.
 - 455 ● Videreutvikle et moderne busstilbud basert på folks reisebehov i hele
 - 456 Østfold.
 - 457 ● bedre sammenhengen mellom de ulike kollektivformene.

458 **Sykkel og gange**

459 Flere gående og syklende er god samfunnsøkonomi. Å være fysisk aktiv legger

460 grunnlag for sunn vekst og utvikling hos barn og ungdom og er viktig for å bidra

461 til god helse i befolkningen. At flere går, sykler og reiser kollektivt i hverdagen vil

462 bidra til forbedre luftkvalitet, mindre støy og reduserte klimagassutslipp. Venstre

463 ønsker en satsing på gang- og sykkelveier i hele regionen. Venstre vil at Viken skal

464 være foregangsfylke for tilrettelegging for syklende og gående.

465

466 **Venstre vil:**

- 467
- 468 ● prioritere bygging av gang- og sykkelveier, særlig strekninger som er
 - 469 skolevei.
 - 470 ● prioritere tettsteder og byområder med stort potensial for økt sykling og å
 - 471 få på plass et regionalt sammenhengende sykkelveinett.
 - 472 ● sikre god drift og godt vedlikehold av gang- og sykkelveier hele året.
 - 473 ● at reisegodtgjørelsen for gange/sykkel økes sammenlignet med bil for de
 - 474 som arbeider i Viken fylkeskommune.

475 **Trafikksikkerhet**

476 Fylkeskommunen har et overordnet ansvar for trafikksikkerhet i Østfold, det å

477 bedre trafikksikkerheten for gående, syklende og bilister krever en helhetlig

478 tilnærming. Det å vedlikeholde fylkesveiene er en viktig forutsetning for økt

479 trafikksikkerhet. Venstre vil at fylkeskommunen og kommunene må samarbeide

480 tett om økt trafikksikkerhet, særlig rettet mot barn og ungdom.

481

482 **Venstre vil:**

483

- 484 ● videreføre nullvisjonen, om ingen drepte og hardt skadde i trafikken
- 485 ● fortsette arbeidet med å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene
- 486 ● at det skal gjøres en kritisk gjennomgang av dagens vegnett, sammen med
- 487 stat og kommune, for å sikre mest hensiktsmessig vegeier
- 488 ● at fylkeskommunen skal være en aktiv vegeier med særlig fokus på
- 489 trafiksikkerhet, miljø/klima og næringsutvikling
- 490 ● trygge gang-og sykkelveier for myke trafikanter i nærområder.

491

492 **Utdanning for fremtiden**

493 Løsningen på de fleste utfordringene vi står overfor, er kunnskap. Kunnskap gir
494 folk større frihet til å kunne ta egne valg. Kunnskap utjevner sosiale forskjeller slik
495 at alle får likere muligheter.

496

497 Kunnskap skaper arbeidsplasser, nye produkter og tjenester, løser
498 klimautfordringer og pandemier. Den beste måten å bekjempe utenforskap på er
499 kunnskap, fordi kunnskap gir enkeltmennesker flere verktøy til å bestemme over
500 egen framtid. I årene som kommer, vil konkurransen om arbeidsplasser bli
501 hardere. Vi vil gi våre barn og barnebarn de beste forutsetningene for å lykkes.
502 Det krever mer frihet og kvalitet i alle stadier av utdanning og forskning. Mer
503 frihet og mindre politisk styring av forskning, mer frihet for elev og lærer.

504

505 Læring skjer hele livet. Samfunnet endrer seg mye raskere nå enn for bare en
506 generasjon siden. De fleste må forvente at en eller annen form for
507 kompetanseheving vil være påkrevd i fremtiden for den jobben de har eller
508 ønsker. Både de videregående skolene, Fagskolen og Høgskolen i Østfold kan
509 være med på å løfte kompetansen til alle som vil og må. Vi må styrke
510 kompetansemiljøene i disse institusjonene for å sikre fremtiden.

511 **Videregående skole**

512 Hvert år går flere tusen ungdommer ut av videregående opplæring uten å ha
513 oppnådd studiekompetanse eller fagbrev. Det er en stor utfordring for hver
514 enkelt ungdom, men også for samfunnet. Nesten 600 000 voksne i Norge har
515 ikke fullført videregående opplæring. Det har store konsekvenser for bl.a.
516 deltakelse i arbeidslivet.

517

518 Andelen som fullfører videregående utdanning i Østfold har økt fra 68,2 % i 2012
519 til 79 % i 2021. Dette er en veldig god fremgang som viser at den satsingen som
520 har vært gjort nytter, men vi ligger fortsatt bak gjennomsnittet i Norge på 80,4 %
521 og er den laveste i Sør-Norge. Dette gode arbeidet må fortsette og intensiveres.
522 Det handler om at alle skal føle mestring.

523
524 Dyktige lærere er det viktigste for å sikre opplæring av god kvalitet på alle skoler.
525 Selv om vi har gjennomført et stort løft for videreutdanning av lærere de siste
526 årene, har norske lærere fortsatt mindre etter- og videreutdanning enn lærere i
527 andre land. Derfor trenger vi et nytt lærerløft. Vi vil se flere lærere med ulik
528 fagbakgrunn, og vi vil sikre at eleven har kvalifiserte lærere i all undervisning. Vi vil
529 gi flere lærere det kompetansepåfyllet de ønsker.

530
531 Vi vil gi videregående elever større valgfrihet. Motivasjonen hos elevene er høyere
532 i de fagene de selv har valgt. Elever er forskjellige og trenger mer valgfrihet i
533 hverdagen. Vi ønsker færre timer til kjernefag for å gi mer tid til programfag, og vi
534 vil innføre en modulbasert fagvalgordning på videregående skole. En
535 modulbasert ordning vil gi friere valg på tvers av fagområder og tradisjonelle
536 studieløp. Samtidig vil vi sikre at det finnes en allmenndannende kjerne som er
537 felles for alle studielinjer. Dette vil også åpne for kombinasjoner med for
538 eksempel landslinjer, toppidrett og ulike yrkesfag. Vi vil også gjøre det lettere for
539 den enkelte skole å opprette egne valgfag.

540
541 Ulike ungdommer har ulike interesser, evner og utfordringer. Det skal være større
542 rom for å tilpasse skolehverdagen og undervisningen til den enkelte. Slike
543 tilpasninger kan være mer tilpasning til praktiske eller teoretiske fag, bruk av
544 lengre eller kortere tid enn normalt, samarbeid med Høgskolen i Østfold og
545 Fagskolen for avanserte emner, f.eks. programmering, matematikk eller språk.

546
547 Vi vil at prinsippet om tidlig innsats og forsterket opplæring også skal gjelde i
548 videregående opplæring. Slik kan elever som ønsker å ta imot et slikt tilbud, gi
549 bedre muligheter til mestring og fullføring. Elever med svak faglig bakgrunn fra
550 grunnskolen har høy sannsynlighet for å falle fra i videregående. Derfor vil vi ha en
551 ordning med frivillige innføringsfag, og vi ønsker også flere tilbud i overgangen
552 mellom ungdomsskole og videregående for dem som har behov for det.

553
554 Vi vil at alle, både ungdom og voksne skal ha rett til å fullføre videregående
555 opplæring, og at det skal bli lettere å ta ny eller mer videregående utdanning
556 senere i livet. Samtidig bør flere skoler tilby vekslingsmodellen. Det må bli lettere
557 å kombinere praktisk arbeid og teori på yrkesfagslinjene, og alle elever må få
558 praktisk erfaring med faget sitt fra første trinn. Vi vil også gjøre det mulig for

559 yrkesfagelever å ta flere fagbrev. Vi mener videre at det må finnes ulike løp med
560 større fleksibilitet innenfor yrkesfag.

561

562 Det systematiske arbeidet for å sikre at alle som ønsker det får læreplass må
563 styrkes. Samtidig må vi sikre at elever som ikke får læreplass får et mye bedre
564 tilbud enn i dag. De må få et likeverdig tilbud som gjør at de kan fullføre
565 utdannelsen sin på en god måte. Vi vil øke lærlingtilskuddet, fjerne
566 arbeidsgiveravgiften for lærlinger og øke rådgivningskompetanse til
567 fylkeskommunene for opplæring og oppfølging av bedrifter som ønsker å ta imot
568 lærlinger.

569

570 Vi vil legge til rette for at fylkeskommuner kan innføre tilbud til elever som ønsker
571 å oppnå en kombinasjon av studiekompetanse og fagopplæring.

572

573 Vi mener at elevene selv skal bestemme hvilke skoler de kan søke på. Derfor vil vi
574 arbeide for fritt skolevalg i hele landet, også på tvers av fylkesgrenser.

575

576 Fraværsgrensene fungerer dårlig for de elevene som sliter mest. Vi vil fjerne den
577 nasjonale fraværsgrensen i videregående opplæring. Dersom fraværsgrensen
578 videreføres, ønsker vi å jobbe for å gjøre fraværsgrensen mer fleksibel og gi mer
579 rom for skjønn til læreren og skoleledelsen slik at vurderingen baseres på
580 kunnskapen til elevene, ikke hvor bra hen trives med å være fysisk tilstede på
581 skolen.

582

583 Utveksling til utlandet er en mulighet mange ikke har nok informasjon om og kan
584 derfor være skummelt. Vi mener at slike opphold gir en god kulturell ballast
585 samtidig som det kan være lærerikt og faglig utfordrende. Vi vil at denne
586 muligheten blir bedre kjent og at de videregående skolene mer aktivt oppmuntrer
587 elever til utveksling samt følge opp disse under selve utviklingsperioden.

588

589 **Venstre vil:**

590

- 591 ● Fjerne fraværsgrensen.
- 592 ● Fortsette å prioritere tilbud om etter- videreutdanning for lærere.
- 593 ● Sikre elevenes valgfrihet og mulighet til selv å velge hvilken videregående
594 skole de vil gå på.
- 595 ● At fullføringsreformen med rett til å fullføre videregående opplæring, rett
596 til å ta et fagbrev til og rett til læreplass eller et likeverdig tilbud, må
597 innføres fra skoleåret 2023/24.
- 598 ● At fylkeskommunene må få tilstrekkelig finansiering for denne store
599 omleggingen av videregående opplæring.

- 600 ● At prinsippet om tidlig innsats og forsterket opplæring også skal gjelde i
- 601 videregående skole.
- 602 ● Gi elever større valgfrihet i videregående skole.
- 603 ● Styrke insentivene arbeidsgivere har for å ta imot lærlinger.
- 604 ● Styrke satsingen på fagbrev for voksne.
- 605 ● Styrke opplæringskontorene og sette krav til oppfølging av lærlingene
- 606 gjennom læretida.
- 607 ● Oppmuntrer til mer utveksling med utlandet.
- 608 ● Gjeninnføre digitale læremidler som en del av gratis
- 609 undervisningsmaterieill til elevene.
- 610 ● Legge til rette for tilpasset og likeverdig videregående opplæring for alle
- 611 elever.
- 612 ● Legge til rette for forsering av fag til både videregående opplæring og
- 613 høyere utdanning.
- 614 ● Finne gode løsninger for ungdom som ikke er i videregående opplæring,
- 615 gjennom styrking av oppfølgingstjenesten, og tilrettelegging av
- 616 alternative opplæringsarenaer.
- 617 ● Sikre en mykere overgang for elever i fare for å falle ut av videregående ved
- 618 å la miljøarbeidere følge elever fra ungdomsskolen over til de første ukene
- 619 på videregående skole
- 620 ● Ha strukturert samhandling mellom videregående utdanning, fagskole,
- 621 høgskole og forsknings- og kompetansemiljøer med sikte på best praksis
- 622 og fremtidsrettede utdanningsvalg.
- 623 ● Styrke rådgivningstjenesten og stille krav om egnethet og formell
- 624 rådgiverkompetanse
- 625 ● Finne gode løsninger for elever som ikke har søkt eller som har falt ut av
- 626 videregående opplæring gjennom styrking av oppfølgingstjenesten.
- 627 ● Sørge for god psykososial oppfølging av elever som sliter, med lett
- 628 tilgjengelig skolehelsetjeneste på skolen.
- 629 ● Styrke det rusforebyggende arbeidet ved skoler.
- 630 ● Gi alle elever og lærlinger digital tilgang på rådgivere, skolehelsetjeneste
- 631 og andre ressurspersoner ved skolen, ved bruk av appen "Elevtjenesten"
- 632 ● Prøve ut Lærlingråd etter modell av elevråd.
- 633 ● Fortsette arbeidet for at alle fylkeskommunens skoler skal være fullt ut
- 634 universelt utformet.
- 635 ● At fylkeskommunen skal ta større økonomisk ansvar for
- 636 skolehelsetjenesten.
- 637 ● Videreutvikle temaskoler i samarbeid med fagmiljøer, der elevene får
- 638 mulighet til å fordype seg i sine interesser og talenter.
- 639 ● Ivareta elevs rettssikkerhet ved å ikke tillate narkotikaaksjoner med
- 640 politihund eller kameraovervåkning i åpningstiden til skolen.

- 641 ● Ha elev- og lærlingombud som sikrer oppfølging av elever i hele Viken.
- 642 ● Ha mobbeombud samt andre tiltak for å forebygge, avdekke, følge opp
- 643 mobbing i skolen og på arbeidsplassen.
- 644 ● Videreføre eksisterende fireårige kombinerte yrkesfaglige løp som gir
- 645 fagbrev og studiekompetanse, og undersøke andre muligheter for å styrke
- 646 yrkesfaglig utdanning.
- 647 ● At Østfold fylke får e-sport inn som studietilbud på videregående skole.
- 648 ● Undersøke muligheten for å bruke spill (gaming) i ulike skolefag og legge
- 649 til rette for e-sport (gaming-konkurranser).
- 650 ● Videreføre krav om lærlinger ved offentlige innkjøp og gjøre en innsats for
- 651 å etablere flere læreplasser i offentlige og private virksomheter.
- 652 ● Ha fritt skolevalg for elever i videregående skoler i Østfold, som sikrer økt
- 653 valgfrihet for elevene, men også sikkerhet for at reiseveien ikke skal bli
- 654 urimelig lang, og sikre at inntakssoner ikke deler opp kommuner.
- 655 ● At det blir lettere for elever i Østfold å søke skoleplass i andre fylker.
- 656 ● Ha et bredt videregående opplæringstilbud i alle regioner slik at elevene
- 657 kan gå på en skole i nærheten av hjemmet
- 658 ● Ha nettbaserte skolefag som supplement til skolenes vanlige fagtilbud.

659 Høyere utdanning

660 Vi vil gi fylkeskommunene ansvaret for å legge til rette for desentralisert høyere
661 utdanning og etterutdanning tilpasset lokale behov, f.eks. gjennom styrking av
662 Fagskolen. Det kan også gjøres i samarbeid med de videregående skolene. Det
663 må følge nødvendige midler med dette overførte ansvaret.

664
665 Høgskolen i Østfold er en viktig arena for utdanning og forskning i Østfold. Men vi
666 kan bruke den enda mer aktivt i sammenheng med videreutdanning. Venstre vil at
667 det samarbeides mer på tvers av utdanningsinstitusjonene i fylket for på den
668 måte stå enda bedre rustet til fremtidens utfordringer.

670 Venstre vil:

- 671
- 672 ● Bidra til at Høgskolen i Østfold styrker sin posisjon blant læreinstitusjoner
- 673 og som kompetanseleverandør til det offentlige og private næringsliv.
- 674 ● Utvikle fagskolene til å bli sentrale regionale aktører som møter
- 675 arbeidslivets behov.
- 676 ● Sikre at fagskolene blir aktører som er i stand til å videreutvikle seg i takt
- 677 med samfunnet. Fagskolene skal evne å dekke både næringslivets behov
- 678 for arbeidskraft og arbeidstakernes behov for etter- og videreutdanning.

- 679
- 680
- 681
- 682
- 683
- Skape regionale arenaer for samhandling mellom skole og næringsliv, og mellom skole og kommuner.
 - Legge til rette for bruk av entreprenørskap i skolen og sikre at alle lærerne har nødvendig kompetansen.
 - At skolene i Østfold skal ha et tett samarbeid med vitensenteret i fylket.

684 Livslang læring

685 Vi vil gi fylkeskommunene ansvaret for et helhetlig tilbud av desentralisert
686 etterutdanning på tertiært nivå i Østfold, som et tett samarbeid mellom de
687 videregående skolene, fagskolene og høyskolen.

688

689 Venstre vil at det samarbeides mer på tvers av utdanningsinstitusjonene i fylket
690 for på den måte stå enda bedre rustet til fremtidens utfordringer.

691

692 Venstre vil:

693

- 694
- Bidra til at livslang læring blir tilgjengelig for alle som ønsker det i
695 Østfold.

696 Næringsliv og arbeidsliv for framtida

697 Vi står midt i en teknologirevolusjon som skaper muligheter for helt nye næringer,
698 men som også endrer rammebetingelser for eksisterende næringer. For at vi skal
699 lykkes, trengs det mer kompetanse og mer kunnskap om IT og mulighetene det
700 bringer. Vi må også legge til rette for at de som blir overtallige som følge av de
701 store omveltningene har gode ordninger knyttet til omskolering og
702 kompetanseutvikling. Dette sikrer at så mange som mulig kan stå så lenge som
703 mulig i meningsfylt arbeid.

704

705 Østfold har stor variasjon i næringslivet der også landbruk er en viktig næring. Vi
706 har verdensledende miljøer på en rekke områder som energi, teknologi,
707 opplevelse og industri. Dette gjør oss godt rustet for en fremtid preget av
708 usikkerhet. Venstre mener at en offensiv næringspolitikk i Østfold må sørge for
709 gode forhold både for de store og de små bedriftene. Landbruket må også gis
710 rammebetingelser som gjør at vi opprettholder bosetting, sysselsetting og god
711 utnyttelse av dyrka og dyrkbar mark.

712 Forskning og innovasjon

713 Innovasjon driver samfunnet fremover og skaper nyetableringer som igjen skaper
714 arbeidsplasser og velstand for befolkningen. Fra Sverige og Finland ser vi at
715 livslang læring er en av innovasjonsdriverne.

716
717 Østfold er omkranset av Akershus og Oslo i nord, Göteborgsregionen og
718 Sydsverige i sør og Östra Mellansverige og Stockholm i øst. Alle disse områdene
719 er innovasjonsledende ifølge EU kommisjonens Regional Innovation Scoreboard
720 2021, mens Østfold har en svakere status ifølge samme rapport. Venstre vil løfte
721 Østfold ved å samarbeide og utvikle fylket på tvers av fylkes- og landegrenser.

722
723 Østfold har store industribedrifter rundt byene. Disse må få konkurransedyktige
724 vilkår, men det er i de små og mellomstore bedriftene i bygd og by at
725 innovasjon har best vilkår. Venstre vil at fylkeskommunen skal tilrettelegge for at
726 kommunene har tilstrekkelig regulerte næringseiendommer i sine arealplaner og
727 at små bedrifter kan ha tilgang til felles kontorlokaler med tilgang til
728 fellesressurser.

729
730 Venstre vil at eksisterende forsknings og kompetansemiljøer styrkes. De største
731 miljøene her er Høgskolen i Østfold, NORSUS Norsk institutt for
732 bærekraftsforskning og Institutt for Energiteknikk (IFE). Også næringslivet og
733 andre kompetansemiljøer i Østfold er viktige innovatører. Forskningen på mange
734 områder og på kryss av disipliner vil være absolutt nødvendig for at vi skal nå
735 målene i det grønne skiftet.

736
737 **Venstre vil:**

- 738
739 • Jobbe for at næringslivet og forskningsmiljøene i Viken er viktige
740 bidragsyttere i det grønne skiftet
- 741 • At Østfold fylkeskommune skal være en aktiv samarbeidspartner for
742 forskningsmiljøer, høyskoler og universiteter i fylket, i arbeidet med
743 innovasjon og entreprenørskap og nyskaping.
- 744 • Styrke forskning på og utvikling av fornybar energi, og i tillegg fortsette å
745 utvikle relevant, nukleær kompetanse.
- 746 • Utvide støtten til bærekraftig energi gjennom å få på plass et “Norwegian
747 Centre of Expertise” (NCE) for å utvikle fremtidens energiteknologier.
- 748 • Styrke det internasjonale samarbeidet i Norden og Europa knyttet til
749 fornybar energi og nukleær kompetanse.
- 750 • Utrede bygging av en ny forskningsreaktor i Norge.

751 Næringsutvikling

752 De fleste bedriftene vi skal leve av i fremtiden er ennå ikke skapt. Venstre
753 erkjenner at næringer primært skapes gjennom privat initiativ, kunnskap og
754 kapital. De offentlige støtteordningene skal bygge opp under dette og skal
755 utvikles og styres i tett samspill med næringsaktørene.

756
757 Rundt to av tre nye arbeidsplasser skapes i dag i nye og unge bedrifter. Samtidig
758 driver veletablerte selskaper fram innovasjon og teknologiutvikling som gir
759 positive ringvirkninger også for andre selskaper og samfunnet forøvrig.

760
761 Folk lever forskjellige liv, og ny teknologi gir muligheter for nye
762 tilknytningsformer i arbeidslivet. Som følge av økt globalisering konkurrerer
763 norske bedrifter i dag med resten av verden om de beste hodene, og mange vil
764 konkurrere om å levere tjenester globalt, over Internett. Venstre vil legge til rette
765 for at arbeidstakere i så stor grad som mulig kan tilpasse sin arbeidssituasjon,
766 samtidig som vi ivaretar sikkerhetsnettet som arbeidsmiljøloven og de norske
767 velferdsordningene gir. Konkurransedyktige rammevilkår er en forutsetning for at
768 nyskapingen skjer i Viken.

769
770 Venstre mener at Norge i større grad må bygge kompetanse til å omstille og
771 transformere seg i møte med den teknologiske utviklingen som omfatter Big
772 Data, maskinlæring, Tingenes Internett (IoT), kroppsnær teknologi, Utvidet
773 Virkelighet og Virtuell Virkelighet. Norge er en høyt utdannet kompetansenasjon
774 og vi har en solid infrastruktur. Samlet gir det oss et svært godt utgangspunkt for
775 å utvikle en ledende IT-sektor, og å utvikle et internasjonalt svært
776 konkurransedyktig næringsliv. Vi trenger økt kompetanse om IT, både i offentlig
777 sektor og på brukersiden. Venstre mener at Østfold må bygge sin næringspolitikk
778 på sine fortrinn og ressurser. Det næringspolitiske arbeidet i Østfold må skje i
779 samarbeid med Oslo og de nabofylkene. Globalisering og inntoget av IT betyr
780 både trusler og muligheter for næringslivet. Venstre vil møte disse utfordringene
781 ved å kreve at det statlige og fylkeskommunale virkemiddelapparatet blir i stand
782 til å gi næringslivet gode og relevante råd om nyskaping og omstilling i den
783 digitale, globale økonomien.

784
785 **Venstre vil:**

- 786
- 787 ● Videreutvikle Østfold som et næringsvennlig fylke.
- 788 ● Tilrettelegge for by- og stedsutvikling på en måte som skaper mer
- 789 attraktive møteplasser og omgivelser.

- 790 ● Styrke de regionale rammebetingelsene for innovasjon, spesielt grønn
- 791 innovasjon med forbindelser til fylkets kompetansemiljøer innen
- 792 energiteknikk, biovitenskap og IT.
- 793 ● Styrke kapitaltilgangen for grønn innovasjon og ny grønn infrastruktur. Se
- 794 på muligheten for å bruke ekstraordinært utbytte fra Østfold Energi i en
- 795 periode med ekstraordinært høye energipriser og overskudd til dette.
- 796 ● At Østfold aktivt skal støtte etablering av hurtigtogtrasé mellom Oslo og
- 797 Stockholm gjennom Indre Østfold.
- 798 ● At Østfold bør støtte aktivt opp om initiativet for å etablere
- 799 hurtigtogforbindelse mellom Oslo og Göteborg, for å knytte fylket (og
- 800 Oslo) tettere til Europa.
- 801 ● Styrke og profesjonalisere fylkets rolle som innkjøper av grønne og
- 802 innovative løsninger.
- 803 ● Fremme utviklingen av en fremtidsrettet transport- og digital infrastruktur.
- 804 ● Ha større satsing på videregående skole, inkludert yrkesfag og utstyr til
- 805 yrkesfaglig utdanning.
- 806 ● Sikre og styrke læreplass-tilbudet i samarbeid med næringslivet.
- 807 ● Styrke transportinfrastrukturen og kollektivtilbudet for å gjøre Østfold,
- 808 Akershus og Oslo mer integrert som ett arbeidsmarked.
- 809 ● Inkludere flere i arbeidslivet og få flere til å ønske å stå lengre i jobb - også i
- 810 fylkeskommunen.
- 811 ● At det strategiske samarbeidet med næringsmiljøer i alle deler av fylket
- 812 skal styrkes.
- 813 ● At stimuleringer til nyskaping og oppstartsbedrifter utvides og styrkes.
- 814 ● At alle videregående skoler, høyskoler og universitet i Viken skal styrke
- 815 arbeidet med entreprenørskap.
- 816 ● At fylkeskommunen skal bidra til å sikre tilgang på kapital i tidlig fase for
- 817 gründerbedrifter.
- 818 ● Bidra til utbygging av et effektivt mobil- og bredbåndsnett i hele Østfold.
- 819 ● Dimensjonere det videregående utdanningstilbudet i samsvar med
- 820 næringslivets behov med sikte på å styrke fagutdanningen og
- 821 investeringer i utstyr til yrkesfaglig utdanning, samt sikre og styrke
- 822 læreplasstilbudet i samarbeid med næringslivet.
- 823 ● Styrke entreprenørskapsopplæringen innen videregående opplæring og
- 824 fagutdanning i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.
- 825 ● Styrke innsatsen på bedriftsintern opplæring og ansattes
- 826 kompetanseutvikling (BIO-midlene gjennom Norges forskningsråd).
- 827 ● Styrke fylkeskommunens rolle som retningsgivende oppdragsgiver innen
- 828 regionale forsknings- og utviklingsprogrammer i regi av Norges
- 829 forskningsråd.

- 830 ● Videreutvikle fylkets innovasjonsforsterkende rolle som innkjøper av varer
831 og tjenester, med særlig vekt på grønne og innovative anskaffelser.
- 832 ● Styrke fylkeskommunens rolle som dialogpartner og katalysator for
833 næringsrettet erfaringsutveksling, nye ideer og innovativt samspill mellom
834 næringer, bedrifter og kompetansemiljøer i Østfold.
- 835 ● Fremme utviklingen av en fremtidsrettet transport- og digital infrastruktur
836 i hele Østfold med sikte på å gjøre arbeidsmarkedet i regionene mer
837 integrert.
- 838 ● Vurdere mulighetene for å tilrettelegge bedre infrastruktur for pilotering
839 og testing av nye teknologiløsninger innen det grønne skiftet i samarbeid
840 med Oslo, Akershus og Buskerud.
- 841 ● Vesentlig styrke fylkets rolle som kapitalforsterker med sikte på å styrke
842 kapitaltilgangen for grønne og innovative gründere og oppstartsselskaper,
843 samt avlaste investeringsrisikoen for private investeringsmiljøer som «lead
844 investors».
- 845 ● Gjennomgå fylkets eierskapspolitikk for Østfold Energi med sikte på å ta ut
846 et større utbytte i perioder med ekstraordinært høye strømpriser og
847 overskudd, som kilde til å forsterke fylkets rolle som kapitalforsterker og
848 investor for oppstartsselskaper og tidlig vekstfase for innovative
849 virksomheter innenfor det grønne skiftet. Tiltaket betinget av at
850 ekstraordinært utbytte ikke går på bekostning av Akershus Energis
851 investeringer i å videreutvikle egen kjernevirksomhet.
- 852 ● Inkludere flere i arbeidslivet og stimulere flere til å stå lenger i jobb, også i
853 fylkeskommunen.
- 854 ● Tilrettelegge for en gjennomtenkt by- og stedsutvikling på en måte som
855 skaper mer attraktive møteplasser og bomiljøer og som gjør det mer
856 attraktivt å drive næring i Østfold.

857 Østfold - porten til Europa

858 Reiselivet er en viktig næring fordi den legger grunnlaget for arbeidsplasser i hele
859 Østfold, inkludert i distriktene. Reiselivet er også en viktig bidragsyter til å
860 opprettholde levende lokalsamfunn og motvirke fraflytting. Reiselivet er i seg selv
861 en stor næring med mange tusen ansatte som omfatter hoteller og overnatting,
862 restauranter og spisesteder, så vel som transport, kulturtilbud, opplevelser og
863 attraksjoner. I tillegg til arbeidsplassene i reiselivsbedrifter fører reiselivet med
864 seg ringvirkninger som gagnar større deler av næringslivet, eksempelvis
865 handelsbransjen og bygg og anlegg.

866
867 Men reiseliv er også mye mer. Det er også et utstillingsvindu for Østfold i møte
868 med besøkende fra både Norge og andre land som etterlater et inntrykk av fylkets

869 kvaliteter. Reiselivsnæringene er også av stor betydning fordi de skaper positive
870 ringvirkninger for kulturlivet, møtevirksomhet og ikke minst fordi reiseliv bidrar til
871 å skape mer attraktive og levende steder og bomiljøer. Derfor er reiselivet også av
872 betydning for lokalbefolkningens opplevde livskvalitet og identitetsfølelse.

873

874 For Venstre er det viktig at utviklingen av Østfold som reiselivsdestinasjon
875 fremover skjer på en måte som er bærekraftig både økonomisk, sosialt og
876 miljømessig.

877

878 **Venstre vil:**

879

- 880 ● Fremme natur- og kulturbaserte opplevelsesamarbeid.
- 881 ● Jobbe for samarbeid mellom reiseliv og landbruket, der lokal mat- og
882 drikkeproduksjon kan knyttes til ulike serverings- og
883 opplevelseskonsepter.
- 884 ● Utvikle vekstpotensial i helse- og velværeturisme i Østfold.
- 885 ● Jobbe aktivt for at reiselivsnæringen skal ha gode rammebetingelser og ha
886 en offensiv politikk for en bærekraftig utvikling av reiselivet i fylket.
- 887 ● Legge til rette for utslippsfrie og/eller kollektivbaserte reiselivsopplevelser
888 i vår region – inspirert av eksempelvis Travel Pass Nordland, ATB
889 Sommerpass i Trøndelag og Sørtoget.
- 890 ● Støtte tiltak for å markedsføre regionen både nasjonalt og internasjonalt.
- 891 ● Sørgе for at fylkets mangfoldige attraksjoner skaper gjensidige, positive
892 ringvirkninger, slik at besøkende ønsker å bli værende lenger og sitter igjen
893 med en mer helhetlig og attraktiv reiselivsopplevelse.
- 894 ● Styrke og videreutvikle fagskoletilbudet, herunder reiselivsbaserte fag og
895 emner.

896 Arbeidsliv

897 Venstre var arkitekten bak trepartssamarbeidet når det ble innført i 1935. Det har
898 vist seg å være svært holdbar og bærekraftig i møte med nye utfordringer i
899 arbeidslivet, og en modell vi må ta vare på. I trepartssamarbeidet skaper
900 arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene sammen med staten enighet rundt
901 forholdene i det norske arbeidslivet.

902

903 Teknologisamfunnet er grenseløst. Det betyr at flere og flere, og spesielt de som
904 jobber med teknologiutvikling har hele verden som sin arbeidsplass. Det betyr at
905 ønsket om å organisere seg med eget selskap vil øke i tiden fremover. Når Norge i
906 fremtiden skal leve av kunnskap, betyr det samtidig at vi i større grad vil være et
907 samfunn av enkeltpersonforetak og små selskap.

908

909 Koronakrisen viser oss at vi må bygge bedre sikkerhetsnett for de som våger å

910 satse selv. Vi må ha på plass sikkerhetsmekanismer som gjør at disse ofte sårbare
911 selskapene ikke går til grunne om eieren blir syk eller får barn. Det er disse
912 gründerne som skal vinne teknologi-racet og drive Norge fremover. Derfor
913 jobber vi i Venstre for å best mulig harmonisere rettighetene man har som
914 selvstendig næringsdrivende og rettighetene man har som arbeidstaker.
915

916 **Venstre vil:**

- 917
- 918 ● Ha et regelverk som verner de svake og som samtidig gir gode forhold for
919 nyskaping.
- 920 ● Styrke den norske modellen og trepartssamarbeidet.
- 921 ● Jobbe for en heltidskultur i fylket.

922 **Energi**

923 Russlands invasjon i Ukraina er en humanitær katastrofe. Den påfølgende
924 energikrisen i Europa har vist at vi uansett er knyttet tett sammen med Europa.
925 Venstre vil stå solidarisk sammen med Europa i denne energikrisen. Dette betyr at
926 også Norge og Østfold må ta grep.

927

928 Lokal produksjon av elektrisitet er viktig, både for å forsyningssikkerheten og for
929 å unngå store naturinngrep i forbindelse med overføringskabler. Østfold har flere
930 store bedrifter som bruker mye energi, men noen områder har en
931 elektrisitetsforsyning som er sprenget. I tillegg er over halvparten av all energi vi
932 bruker fossil. Vi må derfor etablere mye, ny elektrisitetsproduksjon. Samtidig er
933 det lite å hente på videre utbygging av vannkraft i Østfold. Venstre ser behov for
934 at det også bygges mer vindkraft på land, men mener det må utarbeides en
935 vindmølleplan for Østfold som ser på muligheter for vindkraft i sammenheng med
936 eksisterende infrastruktur og industri, og som samtidig ivaretar natur, miljø,
937 forsvarets interesser og kommunal medbestemmelse. Østfold er også en region
938 med mange soldager og Venstre mener i tillegg at det må utarbeides en realistisk
939 mulighetsstudie for en satsning på solenergi i Østfold i samarbeid med Østfold
940 Energi. Ellers er det viktig å støtte opp under investeringer i solenergi for
941 privatpersoner

942

943 I Østfold har vi verdensledende kompetanse på energi, spesielt kjernekraft,
944 gjennom IFE sin over 70 år historie. Venstre vil derfor jobbe for at vi skal bli et
945 energifylke med spisskompetanse på kjernekraft. En mulighet er små modulære
946 reaktorer er helt ny teknologi som tar veldig liten plass, er veldig sikre og gir mye
947 elektrisitet. Også forskning på fremtidens mer avanserte reaktorer vil være en
948 naturlig forlengelse av dette.

949

950 **Venstre vil:**

951

- 952 • Utrede behovet for ny elektrisitetsproduksjon ved hjelp av kjernekraft i
- 953 Østfold frem mot 2050.
- 954 • Utarbeide en plan for fornybar energi i Østfold som inneholder muligheter
- 955 for både vind- og solkraft.

956

957

958 **Mangfoldig og fritt kulturliv**

959 Kultur og kulturuttrykk fyller menneskers liv med mening og innhold. Kulturlivet er

960 en viktig forutsetning for et godt samfunn, og en viktig forutsetning for at åpne

961 demokratiske samfunn skal fungere. Derfor er investering i kulturlivet en viktig

962 investering i demokratiet og i mennesker.

963

964 All kultur er også ytring. Et åpent og liberalt samfunn legger til rette for alle

965 ytringsformer. Kultur fremmer livskvalitet og menneskelig vekst. Teater, museer,

966 bibliotek og andre kunst- og kulturinstitusjoner er arenaer for dannelselse og

967 offentlig meningsutveksling. Ved å delta i kulturlivet får vi erfaringer og kunnskap

968 som gir oss forståelse om samfunnet.

969

970 Kulturlivet er også en viktig bidragsyter og samarbeidspartner i næringsutvikling.

971 Venstre vil legge til rette for økt samarbeid på tvers av fagområder og næringer.

972

973 Venstre mener det offentlige har en demokratisk forpliktelse til å støtte

974 kulturlivet. Venstre vil sikre kulturens uavhengighet ved å legge til rette for et

975 mangfold av finansieringskilder.

976 Biblioteket er en sentral samfunnsaktør. Det er en inkluderende arena som er

977 gratis og åpen for alle. Venstre ønsker at biblioteket også kan fungere som en

978 "digital allmenning" i et moderne samfunn, der innbyggere og næringsliv har

979 tilgang til digitale møteplasser.

980 Vi vil sikre alle tilgang til den digitale infrastrukturen, enten du bor i by eller bygd.

981 Slik kan institusjonen utvikles for økt deltakelse i samfunnet, integrering, gi økt

982 kunnskap og dannelselse.

983

984 Venstre ønsker at kultur skal være noe mer enn en lovpålagt oppgave for

985 fylkeskommunen.

986

987 Kultursektoren er en stor arbeidsgiver, kultur er viktig for folkehelsa, kultur gir
988 glede for mange. Kulturlivet skal utvikles og trygges, for utøvere, publikum og
989 tilretteleggere. Venstre vil høre på kulturlivets ønsker og arbeide for:

990

- 991 ● Trygge økonomiske rammebetingelser
- 992 ● Gode lokaler for utøvelse og øving
- 993 ● Gode muligheter for talentutvikling og utdanning
- 994 ● Ta med representanter fra kulturlivet når nye fylkeskommunale bygg
995 planlegges
- 996 ● Dialog med kulturlivets representanter når politikk utarbeides

997

998 I vårt nye fylke finnes mange kommuner. Det er små geografiske avstander i
999 Østfold, og innbyggerne er vant til å krysse kommunegrenser for å delta i
1000 kulturlivet. Dette er en berikelse, men skaper også utfordringer på mange plan.

1001

1002 Venstre vil at kommunenes innbyggere fritt skal kunne delta i kulturlivet i andre
1003 kommuner enn den de bor i. Som det er nå gir kommunene tilskudd kun til egne
1004 innbyggere ved deltakelse i foreninger eller arrangementer og kommunenes
1005 grenser blir et stengsel. At alt kulturliv skal være regionalt er ikke ønskelig, og
1006 derfor må vi gjøre noe med de eksisterende hindrene mellom kommunene i fylket
1007 vårt.

1008

1009 Fylkeskommunen må ta en rolle for å koordinere samarbeid på tvers av
1010 kommunene slik at innbyggerne i Østfold kan få glede av kultur på tvers av
1011 kommunegrenser. Dette gjelder også fleksibilitet for støtte til organisasjoner og
1012 kulturaktører som opptrer i ulike deler av fylket. Venstre ønsker at det i framtiden
1013 blir enklere å krysse kommunegrensene både for enkeltpersoner og
1014 arrangementer og at fylket bidrar med å finne fram til gode løsninger.

1015

1016 I Østfold finnes flere scener, institusjoner og kompetansesentre innen kunst og
1017 kultur. Venstre er opptatt av at disse må sikres både utviklingsmuligheter, god og
1018 forutsigbar økonomi og egnede lokaler, og at dette må skje i et forpliktende
1019 samarbeid mellom staten, fylkeskommunen og kommunene og i samarbeid
1020 mellom institusjonene. Her kan nevnes:

1021

- 1022 ● Det norske blåseensemble (Halden)
- 1023 ● Den kulturelle skolesekken
- 1024 ● UKM Ung kultur møtes
- 1025 ● Den kulturelle spaserstokken
- 1026 ● Talentutvikling (videregående skoler)
- 1027 ● Regionale kulturhus (Indre Østfold)

- 1028 • Kulturdråpen (for innsatte i fengsler og pasienter i rusinstitusjoner)

1029

1030 **Venstre vil at:**

1031

- 1032 • Flere barn, unge og voksne skal få gode kulturopplevelser der de bor
- 1033 • Fylkesbiblioteket og lokale bibliotek skal ha gode rammebetingelser og utviklingsmuligheter
- 1034
- 1035 • Bibliotekene skal ha høy kvalitet, god tilgjengelighet, gode tjenester og bredt tilbud
- 1036
- 1037 • Både profesjonelle aktører og amatører skal ha gode rammebetingelser i kulturlivet
- 1038
- 1039 • Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken skal styrkes
- 1040 • Kulturinstitusjonenes evne og mulighet for publikumsutvikling og egeninntjening skal styrkes
- 1041
- 1042 • Fylkeskommunale skolebygg skal være tilgjengelige for det lokale kultur- og organisasjonslivet både på ettermiddager i hverdagen og til overnatting i helgene
- 1043
- 1044
- 1045 • Talentutviklings-satsingene innen musikk, dans, teater og visuell kunst i samarbeid mellom kulturskolene, de videregående skolene, folkehøgskolene, høyskoler kompetansemiljøer de knytter til seg skal videreutvikles og styrkes
- 1046
- 1047
- 1048
- 1049 • Museenes forsknings- og formidlingskompetanse skal styrkes
- 1050 • Det skal utarbeides en handlingsplan for å redusere vedlikeholdsetterslepet i fylkets museer og arkiver
- 1051
- 1052 • Regionale arkivinstitusjoner og forvaltningen av den historiske arven i Østfold skal styrkes.
- 1053
- 1054

1055 **Idrett og frivillighet**

1056 Frivilligheten er en bærebjelke i det norske kulturlivet. Halvparten av

1057 befolkningen i Norge engasjerer seg i ulike former for frivillig arbeid, og det gjør

1058 at Norge har et levende organisasjonsliv. Gjennom frivilligheten får vi et bredere

1059 og mer mangfoldig tilbud som bidrar til utvikling av kreativitet og skaperkraft.

1060 Idretten er en sentral del av frivilligheten, og å legge til rette for idrett og fysisk

1061 aktivitet er en viktig forutsetning for god folkehelse. Samtidig er det viktig til å

1062 stimulere idretten til å åpne for nye former idrett for å favne flere av Vikens

1063 innbyggere. Dette ved å kombinere nye idrettsformer, slik som E-sport med

1064 tradisjonell trening. Venstre vil at det skal være enkelt å være frivillig, og at

1065 frivilligheten må være fri, ikke styres politisk. Venstre vil at Østfold skal skape

1066 gode arenaer og former for samarbeid med frivilligheten, på frivillighetens
1067 premisser.

1068

1069 **Venstre vil at:**

1070

- 1071 • Frivillige organisasjoners arbeidet med inkludering og integrering skal
1072 støttes
- 1073 • Frivilligheten og frivillige kulturaktører, festivaler og andre lokale
1074 kulturinitiativ skal sikres økte, forutsigbare og ubyråkratiske
1075 støtteordninger
- 1076 • Breddeidrett skal ha gode rammevilkår. Østfold fylkeskommune skal legge
1077 til rette for lokale idrettsanlegg/flerbrukshaller og bidra til bygging av
1078 regionale idrettsanlegg
- 1079 • Østfold fylkeskommune skal støtte utbyggingen og utviklingen av lokale
1080 og regionale turløyper og andre tiltak som fremmer friluftsliv

1081 Kulturhistorie og kulturmiljø

1082 Historien og kulturarven vår er en viktig del av kulturen, og fylkeskommunen har
1083 et stort ansvar for kulturminnevernet. Historien utfordrer oss og øker kunnskapen
1084 vår om samtiden. Museer, arkivinstitusjoner, bygningsvernsentre og
1085 kulturarvsinstitusjoner er sentrale brikker i kulturtilbudet i Norge, og i Østfold.
1086 Her formidles viktige sider ved kulturhistorien.

1087

1088 Venstre vil sikre mangfoldet gjennom en offensiv satsing på arkiv og muséer, i
1089 tillegg til det frivillige og offentlige kulturminnevernet. Da må vi utvikle gode
1090 ordninger som motiverer til å bevare eksisterende kulturminner og ivareta nye
1091 arkeologiske funn på en måte som gjør at også framtidige generasjoner får glede
1092 av kulturhistorien.

1093

1094 Den frivillige innsatsen innenfor formidling og bevaring av vår felles fortid
1095 gjennom historielag og mange frivillige organisasjoner er helt avgjørende.
1096 Venstre vil styrke støtten til disse. Riktig og godt vedlikehold av gamle og
1097 verneverdige bygg er bra både for klima- og miljø, for å ta vare på
1098 kulturminneverdier, og for å skape nye arbeidsplasser.

1099

1100

1101 **Venstre vil at:**

- 1102
- 1103 • Østfold fylkeskommunenes arbeid med kulturminnevern skal styrkes og
 - 1104 synliggjøres i alle deler av fylket.
 - 1105 • Kulturminnevern skal være en ressurs i arbeidet med by- og
 - 1106 tettstedsutvikling
 - 1107 • Samarbeidet mellom lokale, regionale og nasjonale kultur- og
 - 1108 vernemyndigheter skal styrkes
 - 1109 • Bevilgningene til kulturminnefondet og regionale støtteordninger skal
 - 1110 økes slik at flere private eiere kan få tilskudd til å sette i stand verneverdige
 - 1111 eiendommer
 - 1112 • Små og verneverdige håndverksfag, eksempelvis møbelsnekkerskolen på
 - 1113 Mysen, trenger særskilte ordninger for å sikre rekruttering, god
 - 1114 gjennomføring av læretida og fagbrev. Det krever et nasjonalt og nordisk
 - 1115 samarbeid om utdanningstilbud og om rekruttering av lærebedrifter
 - 1116 • Østfold skal føre årlig regnskap med tap av kulturminneverdier og sette
 - 1117 mål for å begrense dette
 - 1118

1119 **Helse og omsorg**

1120 **Tannhelsetjenesten**

1121 Fylkeskommunen har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Venstre vil at

1122 tannhelsetjenesten i Østfold skal ha høy kvalitet og være lett tilgjengelig for

1123 innbyggerne.

1124

1125 **Venstre vil at:**

- 1126
- 1127 • Godt forebyggende tannhelsearbeid må prioriteres
- 1128 • Tannhelsetjenesten i Østfold skal ha høy kompetanse, tilstrekkelig
- 1129 ressurser og moderne utstyr
- 1130 • Tannhelsetjenesten skal være lett tilgjengelig for innbyggerne
- 1131 • Nye modeller for økt tilgjengelighet og forebygging, f.eks at tannpleier kan
- 1132 reise ut til skoler og institusjoner bør testes ut i ulike deler av Østfold
- 1133

1134 **Folkehelse**

1135 Venstre ønsker et samfunn med glade og friske innbyggere som lever i sunne og

1136 bærekraftige omgivelser. Da må vi ta kloke valg.

1137
1138 En befolkning med god helse har tilgang på gode levekår. Omgivelsene våre skal
1139 ikke påføre oss sykdommer og fremme bevegelse og sunt kosthold. Utslipp må
1140 derfor kuttes og vi vil ha gode livsbetingelser:

- 1141
- 1142 ● Ren luft - rent vann - frisk natur - sunn mat
 - 1143 ● Tilgang på utdanning og arbeid
 - 1144 ● Gode boliger og tilbud om offentlig kommunikasjon
 - 1145 ● Arenaer både for idrettsutøvere og mosjonister.
 - 1146 ● Kulturtilbud både for utøvere og publikum.

1147
1148 For å en god folkehelse er friluftsliv, idrett og kultur viktig. En sunn sjel i et sunt
1149 legeme.

1150 Både idrett og kultur har nå blitt viktige deler av næringslivet vårt, og sysselsetter
1151 mange mennesker i mange forskjellige yrker. Venstre vil verdsette idrett og kultur
1152 både som næringsliv og en kilde til glede og aktivitet for befolkningen.

1153
1154 Omgivelsene våre er viktige, og rekreasjon i naturen er helsebringende for
1155 mange.

1156
1157 Venstre vil at tilgang til naturen skal være tilgjengelig også uten bruk av bil, og da
1158 må det være etablerte kollektivtilbud for dem som bor i tettbygde områder og
1159 fram til utvalgte rekreasjonsområder. Særlig barn og unge bør ha kollektivtilbud
1160 fram til for eksempel fotballtrening og korpsøvelser.

1161
1162 Venstre vil at mellommenneskelige relasjoner skal ha gode vilkår, og at folk kan
1163 treffes på tvers av kulturell bakgrunn og fysiske forutsetninger. Enkle treffpunkt
1164 med aktivitet i parker, parselhager og tilrettelagte turstier er eksempler.

1165
1166 Venstre ønsker at ansvar ikke pulveriseres på grunn av skiller mellom løsninger
1167 som gis av kommune, fylke og stat, og vil at fylkeskommunene får et aktivt ansvar
1168 med å påse at alle innbyggerne får gode tjenester.

1169
1170 Personer som blir skadet eller syke skal ha tilgang på relevante helsetjenester så
1171 raskt at det ikke oppstår unødig lidelse og følgeskader. Helsetjenester til folket
1172 gis fra kommuner og stat, og fra private og offentlige tilbydere. Helsetjenester må
1173 kunne gis på tvers av kommunegrenser og sykehus og spesialisthelsetjenesten.
1174 Venstre ønsker å fjerne skillet i behandling for somatiske og psykiske sykdommer.
1175 Rusbrukere skal respekteres og gis gode helsetjenester. Venstre vil at
1176 helsevesenet ser hele mennesket.

1177